

ЦРАС Вх. № 46/04-02-2014г.

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд за получаване на
научно-образователна степен „Доктор”

на Спас Богданов Ставрев

Тема „Установяване и развиване на референтните психофизически
качества, произтичащи от професиограмата на икономистите”

За да се постигне една хармония в развитието на студентите трябва винаги да се търси и постига пълно единство и ефективно взаимодействие между всички страни на учебно-възпитателния процес. Това изисква педагогическият процес да включва в едно цяло всички свои специфични страни – физическо, умствено, естетическо, нравствено и трудово възпитание. Динамиката на обществените процеси в днешно време променят посоката и съдържанието на учебно – възпитателната работа със студентите. Налице са предпоставки за превръщането на спорта в стимулатор на тези процеси. Методиката на работа трябва да отчита равнището на подготовка на студентите, потребностите и желанията им, както и прилагането на диференциран подход към тях. С това искам да подчертая важността на проблема и същевременно потребността от задълбочени и комплексни изследвания в тази насока.

Представеният ми за рецензия дисертационен труд е разработен в обем от 184 стр., в това число 47 таблици и 44 фигури. В края на разработката е представено приложение с допълнителен обем от 15 стр.

Структурно дисертационният труд отговаря на изискванията за подобен род научни разработки. Написан е на добър език и стил и е добре онагледен.

От изложението в глава първа, както и в библиографската справка, съдържаща 136 наши и чужди автори, се очертава добра осведоменост на докторанта по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд. Проследено е историческото развитие на университетския спорт от Освобождението до наши дни, като се акцентира върху идеята да се даде възможност на всички студенти да усъвършенстват своите физически качества, своите двигателни възможности, да укрепят своето здраве и по този начин да подобрят своята обща и професионална работоспособност. Спортът съдейства и за придобиване на здравни навици, противопоставящи се на негативите, свързани с практикуване на конкретни професии. Отбелязани са етапите и формите през които преминава в развитието си студентският спорт, като според докторанта най-предпочитана в последните години е „изборно – задължителната” форма на занимание. На практика, основната цел е придобитите знания, опит и умения да са приложими за общия Европейски пазар на труда и да дадат възможност на младите хора да намерят своята най - пълна професионална реализация.

Във втората част - „Постановка на проблема” са засегнати въпроси третиращи интересите и мотивацията на студентите при избора им на даден вид спорт. Разгледани са различните фактори, влияещи на това им решение, като сред най - често споменаваните са здравно - функционалните мотиви, физическото състояние, поддържането на спортна форма и добрата фигура. Съществено влияние върху интереса имат и фактори като умението и професионализма на преподавателя, които фактори са в състояние да насочат студента към практикуване на спорт съобразно неговите физически и психически потребности. Като

анализира натрупаните резултати от досегашните научни изследвания, докторантът счита, че има много резерви в тази насока. Цитирани са голям брой автори, разглеждащи професионалната насоченост на обучението по физическо възпитание в зависимост от психологическите особености на трудовата дейност. Така студентите във висшите училища ще могат да се реализират първоначално в учебната си дейност, а по - късно в социалната и особено важно, в своята професионална дейност, изграждайки се като специалисти. Очевидно литературният обзор е твърде богат, прецизно и коректно разработен и дава възможност да се разкрият редица закономерности, касаещи практиката на изследвания проблем.

Професията „Икономист” е всеобхватна и широка по съдържание. Тя включва много разнообразни управленски и оперативни дейности. Използваните професиограми в научната разработка показват, че общият брой психофизически качества, необходими на професията ”Икономист” са 50. Разделени са на три групи: 6 кондиционни и координационни, 12 психомоторни и интелектуални и 32 личностни качества. За нуждите на изследването са избрани най - често повтарящите се качества в общо 17-те професиограми на икономиста.

Целта на изследването е чрез количествено установяване на необходимите психофизически качества на икономическите специалности да се оптимизира обучението по физическо възпитание и спорт във ВУ по икономика. Докторантът си е поставил за решаване **шест задачи**, които съответстват на хипотезата и изискванията за дисертационен труд. За реализиране на поставените задачи са използвани подходящи **методи** на изследване: **проучване, анализ и обобщаване на специализираната научно-методическа литература, тестиране при лабораторни и теренни условия и естествен педагогически експеримент.**

Обект на изследването са студенти и студентки от I и II курс, записали спорт в групи по баскетбол (150) и студенти в групи по тенис на маса (32). Описанието на методите и показателите на изследването е добро. Коректно е отбелязано, че контингентът от изследвани лица е 150, като в методиката е упоменато, че не всички участват в проведения естествен-педагогически експеримент. Експериментът е проведен с участието само на студенти от първи курс от групи по баскетбол – 34 и от групи по тенис на маса – 32 студента. Допуснатите неточности при описанието на някои тестове са отстранени, което показва, че дисертантът се е съобразил с направените му препоръки за по-голяма яснота и по-малка разточителност в изложението.

При обработка на резултатите от тестирането са използвани съвременни математико-статистически методи : **вариационен, корелационен и факторен анализ**. Анализът на резултатите е направен компетентно и задълбочено и е добър атестат за уменията и знанията на автора. Изводите и препоръките са разработени добре и напълно произтичат от направения анализ.

Като съществен принос и достойнство на дисертационния труд може да се отбележи:

1. За пръв път е направен опит да се свърже професионално-приложното физическо възпитание и потребностите на икономическите специалности във Висшите училища.

2. Установени са най-значимите двигателни, психомоторни, интелектуални и личностни качества, необходими за практикуване на икономическата професия.

3. Разкрити са вътрешногруповите връзки между по-горе изброените психофизически качества.

4. Разкрита е факторната структура и са идентифицирани основните фактори на двигателните, психическите и личностните качества на студенти и студентки.

Спас Ставрев е представил и автореферат, отговарящ на необходимите изисквания и отразяващ напълно съдържанието на научната разработка.

Във връзка с темата на труда кандидатът е участвал в три научни конференции.

В заключение: Дисертацията е посветена на актуален проблем. Тя съдържа научни и научно-приложни резултати, представляващи принос за обогатяване и доразвиване на теорията, методиката и методологията на студентския спорт. Всичко това ми дава основание с пълна увереност да предложа на научното жури да присъди на **Спас Ставрев образователната и научна степен „Доктор“**.

10. 01. 2014 г.

Рецензент:

Доц. Смочевски